

บทที่ 4

การประเมินผลความคุ้มค่าในการดำเนินงาน

กระแสการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคม สิ่งแวดล้อม ในช่วงเวลาที่ผ่านมาของอดีตชุมชนผาปัง เป็นบทเรียนอย่างชัดเจนว่า อบต.ก็ไม่มี ฝนก็แล้ง อยู่ในพื้นที่เขตเงาฝน ทำการเกษตรก็ลำบาก น้ำก็ไม่มีเพียงพอต่อความต้องการที่จะบริโภค อุปโภค การเกษตรไม่ต้องพูดถึง แรงงานวัยทำงานไหลออก อพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่ชุมชนเมือง จึงเป็นแรงกดดันให้ประชาชนตำบลผาปัง จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมเก่า-ใหม่ที่เปลี่ยนไป โดยต้องมีการบริหารจัดการชุมชนแนวใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับการปรับบทบาทการดำรงชีวิต เปลี่ยนอาชีพ เพิ่มภารกิจ และปรับกลยุทธ์วิธีการบริหารจัดการตนเอง ชุมชน เพื่อให้ได้ผลงาน (Performance) ที่เกิดความคุ้มค่า อยู่ใต้สถานการณ์วิกฤตน้ำ อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของประชาชนในตำบลผาปัง ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับขีดความสามารถองค์กรภาคประชาชน ให้อยู่รอดและพึ่งพาตนเองได้ ท่ามกลางความท้าทาย และกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ทั้งนี้ เจาะใจความจำเป็นอย่างยิ่งว่า ได้นำไปสู่การดำเนินการที่สำคัญของชุมชนตำบลผาปัง เกิดการบริหารจัดการพัฒนาชุมชนแนวใหม่ ที่มุ่งมั่นพัฒนาชุมชนแบบมืออาชีพ ยึดหลักการดำเนินงานที่มีมาตรฐาน และมีวิธีวัดผลงานที่ชัดเจน มีการควบคุมผลผลิต และความประหยัดในการใช้ทรัพยากร ส่งผลให้แนวความคิดเกี่ยวกับภาระรับผิดชอบ (Accountability) ของผู้นำชุมชนตำบลผาปังในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็นอย่างดี สาเหตุหนึ่งภาครัฐมีการปรับตัวที่ได้มุ่งผลสัมฤทธิ์มากขึ้น มุ่งประเมินผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) จากการสนับสนุนโครงการต่างๆ ในชุมชน จึงเป็นการพัฒนาความรู้แก่ประชาชนให้เกิดกระบวนการคิด และประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ที่เป็นไปอย่างประหยัด (Economy) เกิดความคุ้มค่าของเงิน (Value for Money) มีประสิทธิภาพ (Efficiency) และมีประสิทธิผล (Effectiveness) รวมทั้งสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง และทำให้ประชาชนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ไปด้วย

แนวคิดการให้ปัญญาปฏิบัติศึกษาเรียนรู้จริง วิธีคิด วิธีทำ ที่มูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปังได้ดำเนินการในชุมชนผาปังไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยไม่ลงมือทำ จึงไม่ได้นำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการพัฒนาบุคลากรในชุมชน เมื่อลงมือทำโดยใช้ปัญญาปฏิบัติศึกษาที่เป็นจริง ผลสัมฤทธิ์ จะต้องมิตัวชี้วัดผลงานเพื่อประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สำหรับการบริหารจัดการป่าชุมชนตำบลผาปัง และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางสังคมร่วมที่ได้ดำเนินการตามแผนชุมชนมากกว่า 10 ปี ซึ่งจะเป็นการประเมินผลที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Budgeting: SPBB) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย และเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาชุมชนผาปัง 20 ปี ซึ่งจะส่งผลให้ระบบการพัฒนาระบบองค์กรภาคประชาชน มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มค่า และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ดังนั้น การชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการป่าชุมชนตำบลผาปัง จะเป็นกรณีศึกษา “การประเมินผลความคุ้มค่า” ความสำเร็จของกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการของคณะกรรมการป่าชุมชนผาปังหลวง และภาคีเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาปัง โดยกำหนดให้ใช้การประเมินความคุ้มค่าที่เปรียบเทียบ กับ Cost ได้แก่ Benefit - Cost Ratio ในกรณีโครงการ พัฒนาเพื่อการลงทุน ที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากป่าชุมชน หรือ Cost-Effectiveness ในกรณีการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขป้องกัน ฝักระวัง และสร้างมวลรวมความสุข จากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อการบริหารจัดการป่าชุมชน ในพื้นที่บ้านผาปังหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาปัง

แผนการพัฒนาชุมชนตำบลผาปัง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาปัง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง

ดังนั้น “ตัวชี้วัด” ตามแผนยุทธศาสตร์ การส่งเสริม พัฒนา บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน จึงเป็นตัวชี้วัดการประเมินความคุ้มค่า ที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Budgeting: SPBB) ในปี 2552 -2562 (10 ปี) ดังแสดงในตารางตัวชี้วัดความคุ้มค่าในการดำเนินงาน ดังนี้

ชื่อตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปี 2552-2562
1) ระดับความสำเร็จของการรักษาฐานทรัพยากรป่าไม้ ไม่ให้มีการบุกรุกทำลาย เพิ่มทรัพยากรป่าไม้	ร้อยละ10ต่อปี
2) ร้อยละในการบริหารจัดการดิน น้ำ ป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติ ตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชน	ร้อยละ20ต่อปี (แล้วเสร็จปี 2556)
3) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแผนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม	ร้อยละ10 ต่อปี
4) ร้อยละของการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนตำบลผาปัง	ร้อยละ20ต่อปี
5) ร้อยละของความพึงพอใจในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 30 ต่อปี
6) จำนวนวันที่มีมลพิษทางอากาศไม่เกินค่ามาตรฐาน	0 วัน
7) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของเครือข่ายภาคประชาสังคมที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	ร้อยละ10ต่อปี

“การประเมินความคุ้มค่า” จะยึดถือวิธีการประเมินความคุ้มค่าตามหลักสากลว่าด้วยการประเมิน Value-For-Money (VFM) ที่เน้น “ประสิทธิภาพ” “ประสิทธิผล” และ “ผลกระทบ” นอกจากนี้ ยังพิจารณาถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติตามหลักการบริหารงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์อีกด้วย

“การประเมินความคุ้มค่า” จะใช้ประเมินภารกิจของการดำเนินโครงการต่างๆ ตามแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาชุมชนผาปังที่หลากหลายทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านความมั่นคง ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารทั่วไปซึ่งการดำเนินงานจะเป็นภารกิจต่อเนื่องเป็นกิจวัตร (Routine Work) และเนื่องจากกิจกรรมในภารกิจของการบริหารจัดการป่าชุมชนตำบลผาปังมีหลายลักษณะ เช่น การดูแลรักษาป่าไม้ การฟื้นฟู การส่งเสริม การเฝ้าระวังไฟป่า การให้การศึกษาและองค์ความรู้ ซึ่งให้ความสำคัญกับการ

การวัดในระดับ “ประสิทธิภาพ” ในมิติที่แตกต่างกันในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ เชิงเวลา และเชิงต้นทุน โดยต้นทุนต่อหน่วยยังคงเป็นมิติที่สำคัญที่สุด และกิจกรรมบางกิจกรรมจะวัดที่คุณภาพตามมาตรฐาน

การวัดในระดับ “ประสิทธิผล” มีทั้งที่วัดได้ในเชิงปริมาณเป็นหลัก ซึ่งส่วนหนึ่งนำมาตีค่าเป็นเงินได้และอีกส่วนหนึ่งนำมาตีค่าเป็นเงินไม่ได้ และมีหลายกรณีที่ต้องวัดเชิงคุณภาพเป็นหลักซึ่งนำมาตีค่าเป็นเงินไม่ได้

แผนการพัฒนารวมชนตำบลผาบึง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาบึง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาบึง

มูลนิธิพัฒนาชุมชนผาบึง และคณะกรรมการป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวง หมู่ที่ 2 ได้กำหนดประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดเพื่อประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ของการดำเนินงาน ดังนี้

1. “ระดับความสำเร็จของการรักษาฐานทรัพยากรป่าไม้ ไม่ให้มีการบุกรุกทำลาย เพิ่มทรัพยากรป่าไม้ ร้อยละ 10 ต่อปี”

ประสิทธิภาพ (output)	รายงานผล
ต้นทุนต่อหน่วยของการบริหารจัดการการรักษารักษาฐานทรัพยากรป่าไม้ ไม่ให้มีการบุกรุกทำลาย เพิ่มทรัพยากรป่าไม้	ปี 2557 : ต้นทุนรวม 140,876บาท
	การเฝ้าระวังป้องกันไฟป่า 2 ครั้ง
	การปลูกป่า 1 ครั้ง (20 ไร่)
	ศึกษาดูงาน 1 ครั้ง
	ต้นทุนต่อหน่วย 35,219 บาท
	ปี 2558 : ต้นทุนรวม 120,480 บาท
	การเฝ้าระวังป้องกันไฟป่า 2 ครั้ง
	การปลูกป่า 1 ครั้ง (35 ไร่)
	ศึกษาดูงาน 1 ครั้ง
	ต้นทุนต่อหน่วย 30,120 บาท
สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน	สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน
	ปี 2557 : 130,259 บาท คิดเป็นร้อยละ 92.46 ของแผน
	ปี 2558 : 101,258 บาท คิดเป็นร้อยละ 84.05 ของแผน (ผลการใช้จ่ายจริงที่ต่ำกว่าแผน เนื่องจากในปี 2558 ฝนไม่ตกตามฤดูกาลไม่สามารถดำเนินการปลูกป่า จึงโอนงบประมาณที่เหลือไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพในผลผลิตอื่นหรือกรณีสถานการณ์ฉุกเฉิน ที่ไม่มีงบประมาณรองรับ)
ปริมาณผลผลิตที่ทำได้จริงเปรียบเทียบกับแผน	มีการบริหารจัดการรักษารักษาฐานทรัพยากรป่าไม้ ไม่ให้มีการบุกรุกทำลาย เพิ่มทรัพยากรป่าไม้
	ปี 2557 : จำนวน 4 กิจกรรม (เป้าหมาย 4 กิจกรรม)
	ปี 2558 : จำนวน 4 กิจกรรม (เป้าหมาย 4 กิจกรรม)
ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวง	ปี 2557 : ผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวงมีความพึงพอใจในรูปแบบการบริหารจัดการป่าชุมชน ตามธรรมนูญหมู่บ้าน/ตำบลผาบึง ร้อยละ 62.01 จากเป้าหมาย ร้อยละ 30
	ปี 2558 : กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในรูปแบบผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวงมีความพึงพอใจในรูปแบบการบริหารจัดการป่าชุมชน ตามธรรมนูญหมู่บ้าน/ตำบลผาบึง ร้อยละ 90.24 จากเป้าหมาย ร้อยละ 30

แผนการพัฒนาชุมชนตำบลผาบึง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาบึง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาบึง

ประสิทธิผล (outcome)	รายงานผล
ระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย	จากการรักษาฐานทรัพยากรป่าไม้ ไม่ให้มีการบุกรุกทำลาย และเพิ่มทรัพยากรป่าไม้ ส่งผลให้ประชาชนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำลายป่า และมีความหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในบ้านผาบึงหลวง ได้เพิ่มมากยิ่งขึ้น
	ปี 2557 : สมาชิกป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาบึง รักษาพื้นที่ป่าไม้ให้ถูกเผา ร้อยละ 66.25 และเพิ่มพื้นที่ปลูกป่า ร้อยละ 70.0
	ปี 2558 : สมาชิกป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาบึง รักษาพื้นที่ป่าไม้ให้ถูกเผา ร้อยละ 78.29 และเพิ่มพื้นที่ปลูกป่า ร้อยละ 100.0
ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวง	การบริหารจัดการฐานทรัพยากรป่าไม้ ไม่ให้มีการบุกรุกทำลาย และเพิ่มทรัพยากรป่าไม้ ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต และความสมดุลทางธรรมชาติ
	ปี 2557 : ร้อยละ 65.01 จากเป้าหมายร้อยละ 30
	ปี 2558 : ร้อยละ 92.22 จากเป้าหมายร้อยละ 30

สรุปผลการประเมินผล

มิติประสิทธิภาพ การดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลผลิต “การรักษาฐานทรัพยากรป่าไม้ ไม่ให้มีการบุกรุกทำลาย เพิ่มทรัพยากรป่าไม้” มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ (ต้นทุนต่อหน่วย) ที่เกิดขึ้นจริงในปี 2558 (101,258 บาท) ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในปี 2557 (140,876 บาท) ขณะที่คณะกรรมการบริหารจัดการป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวง สามารถเฝ้าระวังและป้องกันไฟป่า รักษาพื้นที่ป่าไม้ให้ถูกเผามากกว่าปี 2557 ร้อยละ 12.04 สามารถบรรลุผลผลิตได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านการเพิ่มทรัพยากรป่าไม้เพิ่มพื้นที่ปลูกป่าตามแผน (บรรลุผลร้อยละ 100) และสมาชิกป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาบึงมีความพึงพอใจในรูปแบบฐานทรัพยากรป่าไม้ ไม่ให้มีการบุกรุกทำลาย และเพิ่มทรัพยากรป่าไม้ ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต และความสมดุลทางธรรมชาติสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ (บรรลุผลสูงกว่าแผนร้อยละ 62.22)

มิติประสิทธิผล พิจารณาจากระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย พบว่าในปี 2558 จากการรักษาฐานทรัพยากรป่าไม้ ไม่ให้มีการบุกรุกทำลาย และเพิ่มทรัพยากรป่าไม้ ส่งผลให้ประชาชนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำลายป่า และมีความหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในบ้านผาบึงหลวง ได้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้สมาชิกป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาบึง รักษาพื้นที่ป่าไม้ให้ถูกเผา ร้อยละ 78.29 (บรรลุผลสูงกว่าปี 2557 ร้อยละ 12.04) และความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวง (บรรลุผลสูงกว่าเป้าหมายปี 2557 ร้อยละ 27.21)

ดังนั้น กล่าวได้ว่าการปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวงในประเด็น “การรักษาฐานทรัพยากรป่าไม้ ไม่ให้มีการบุกรุกทำลาย เพิ่มทรัพยากรป่าไม้” มีความคุ้มค่า เพราะสามารถบรรลุผลผลิตและผลลัพธ์ตามเป้าหมาย มี Benefit - Cost Ratio มากกว่าปี 2557 ร้อยละ 12.04 สูงกว่าแผนที่กำหนดไว้ ในขณะที่มีค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

แผนการพัฒนาชุมชนตำบลผาปัง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาปัง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง

2. “ร้อยละในการบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชน ร้อยละ 20 ต่อปี

ประสิทธิภาพ (output)	รายงานผล
ต้นทุนต่อหน่วยของการบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชน	ปี 2557 : ต้นทุนรวม 245,000 บาท
	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดระบบที่ดินกรรมสิทธิ์ ร้อยละ 0 ● การสร้างฝายชุมชน และฝายชะลอน้ำ 47 ฝาย ร้อยละ 100 ● การจัดระบบธนาคารต้นไม้ ร้อยละ 0 ● การจัดระบบสิทธิทำกินในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติ ร้อยละ 20
	ต้นทุนต่อหน่วย 5,213 บาท
	ปี 2558 : ต้นทุนรวม 310,000 บาท
	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดระบบที่ดินกรรมสิทธิ์ ร้อยละ 100 ● การสร้างฝายชุมชน และฝายชะลอน้ำ 38 ฝาย ร้อยละ 100 ● การจัดระบบธนาคารต้นไม้ ร้อยละ 80 ● การจัดระบบสิทธิทำกินในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติ ร้อยละ 30
	ต้นทุนต่อหน่วย 8,158 บาท
	สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน
	ปี 2557 : 245,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 ของแผน (ผลการใช้จ่ายจริงมาจากการสร้างฝายชุมชนและฝายชะลอน้ำ ตามความร่วมมือสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน อาทิ กฟผ.และอำเภอแม่พริก)
	ปี 2558 : 310,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 ของแผน (ผลการใช้จ่ายจริงมาจากการสร้างฝายชุมชนและฝายชะลอน้ำ ตามความร่วมมือสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน อาทิ ธกส.และโตโยต้า)
	ปริมาณผลผลิตที่ทำได้จริงเปรียบเทียบกับแผน
ปี 2558 : จำนวน 4 กิจกรรม (เป้าหมาย 4 กิจกรรม)	
ความพึงพอใจของสมาชิกในการบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชน	ปี 2557 : บ้านผาปังหลวงมีความพึงพอใจในรูปแบบการบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชน ร้อยละ 45.55 จากเป้าหมาย ร้อยละ 30
	ปี 2558 : บ้านผาปังหลวงมีความพึงพอใจในรูปแบบการบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชน ร้อยละ 80.88 จากเป้าหมาย ร้อยละ 30

แผนการพัฒนาชุมชนตำบลผาบึง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาบึง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาบึง

ประสิทธิผล (outcome)	รายงานผล
ระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย	จากการบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนมีความชัดเจนในการแบ่งเขตพื้นที่ดินกรรมสิทธิ์ และพื้นที่ป่าชุมชน
	ปี 2557 : บ้านผาบึงหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาบึง สามารถบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชนร้อยละ 35.26
	ปี 2558 : บ้านผาบึงหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาบึง สามารถบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชนร้อยละ 64.84
ความพึงพอใจของสมาชิกบ้านผาบึงหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาบึง ที่สามารถบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชน	บริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชน ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต และความสมดุลทางธรรมชาติอย่างเป็นรูปธรรม
	ปี 2557 : ร้อยละ 45.21 จากเป้าหมายร้อยละ 30
	ปี 2558 : ร้อยละ 79.82 จากเป้าหมายร้อยละ 30

สรุปผลการประเมินผล

มิติประสิทธิภาพ การดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลผลิต “การบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชน” มีประสิทธิภาพ เนื่องจากในภาพรวมของปริมาณผลผลิตที่ได้จริงเปรียบเทียบกับแผน ปี 2557 สามารถดำเนินกิจกรรมได้เพียง 2 กิจกรรมจากแผนงาน 4 กิจกรรม แต่ปี 2558 สามารถบรรลุผลผลิตได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านการจัดระบบที่ดินกรรมสิทธิ์ ร้อยละ 100 การสร้างฝายชุมชน และฝายชะลอน้ำ 38 ฝาย ร้อยละ 100 การจัดระบบธนาคารต้นไม้ ร้อยละ 80 การจัดระบบสิทธิทำกินในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติ ร้อยละ 30 ทำให้สมาชิกป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาบึงมีความพึงพอใจในรูปแบบการบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการใช้ประโยชน์ของประชาชน ร้อยละ 80.88 จากเป้าหมาย ร้อยละ 30

มิติประสิทธิผล พิจารณาจากระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย พบว่าในปี 2558 จากบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนบ้านผาบึงหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาบึง ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต และความสมดุลทางธรรมชาติสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ (บรรลุผลร้อยละ 29.58 สูงกว่าแผนร้อยละ 9.58) และความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวง (บรรลุผลสูงกว่าเป้าหมายร้อยละ 79.82 จากเป้าหมายร้อยละ 30)

ดังนั้น กล่าวได้ว่าการปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนบ้านผาบึงหลวงในประเด็น “การบริหารจัดการดิน น้ำป่า ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ และป่าสงวนแห่งชาติตามความต้องการการใช้ประโยชน์ของประชาชน” มีความคุ้มค่า เพราะสามารถบรรลุผลผลิตและผลลัพธ์ตามเป้าหมาย มี Benefit - Cost Ratio มากกว่าปี 2557

แผนการพัฒนาชุมชนตำบลผาปัง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาปัง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง

3. “ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแผนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม ร้อยละ10 ต่อปี”

ประสิทธิภาพ (output)	รายงานผล	
<p>ต้นทุนต่อหน่วยของจำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแผนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม</p>	ปี 2557 : ต้นทุนรวม - บาท	
	หมู่ที่ 1 บ้านนาริน ตำบลผาปัง ร้อยละ 60	
	หมู่ที่ 3 บ้านผาปังกลาง ตำบลผาปัง ร้อยละ 20	
	หมู่ที่ 4 บ้านห้วยไร่ ตำบลผาปัง ร้อยละ 20	
	หมู่ที่ 5 บ้านเด่นอุดม ตำบลผาปัง ร้อยละ 20	
	ต้นทุนต่อหน่วย - บาท	
	ปี 2558 : ต้นทุนรวม - บาท	
	หมู่ที่ 1 บ้านนาริน ตำบลผาปัง ร้อยละ 100	
	หมู่ที่ 3 บ้านผาปังกลาง ตำบลผาปัง ร้อยละ 100	
	หมู่ที่ 4 บ้านห้วยไร่ ตำบลผาปัง ร้อยละ 100	
	หมู่ที่ 5 บ้านเด่นอุดม ตำบลผาปัง ร้อยละ 100	
	ต้นทุนต่อหน่วย - บาท	
	<p>สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน</p>	<p>สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน</p> <p>ปี 2557 : ยังไม่มีงบประมาณดำเนินงาน</p> <p>ปี 2558 : 1 หมู่บ้าน ที่ประกาศอย่างเป็นทางการ คิดเป็นร้อยละ 25 ของแผน (หมู่ที่ 1 บ้านนาริน ได้รับรองขึ้นทะเบียนเป็นป่าชุมชนและได้งบประมาณสนับสนุนแล้ว แต่หมู่ที่ 3-4-5 ได้รับการประกาศรับรองแล้วแต่อยู่ในขั้นตอนการสนับสนุนงบประมาณ แต่การดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแผนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกับหมู่ที่ 2 อย่างเป็นรูปธรรม)</p>
		<p>มีจำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแผนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>ปี 2557 : จำนวน 0 กิจกรรม (เป้าหมาย 0 กิจกรรม)</p> <p>ปี 2558 : จำนวน 4 กิจกรรม (เป้าหมาย 4 กิจกรรม)</p>
<p>ปริมาณผลผลิตที่ทำได้จริงเปรียบเทียบกับแผน</p>	<p>ปี 2557 : บ้านผาปังหลวงมีความพึงพอใจจำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแผนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม ร้อยละ 38.36 จากเป้าหมาย ร้อยละ 30</p> <p>ปี 2558 : บ้านผาปังหลวงมีความพึงพอใจจำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีการบริหารจัดการ</p>	
	<p>ปี 2557 : บ้านผาปังหลวงมีความพึงพอใจจำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีการบริหารจัดการ</p>	

แผนการพัฒนาชุมชนตำบลผาปัง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาปัง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง

	ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแผนการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมอย่างป็นรูปธรรม ร้อยละ 89.94 จากเป้าหมาย ร้อยละ 30
--	--

ประสิทธิผล (outcome)	รายงานผล
ระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย	จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน
	ปี 2557 : สมาชิกป่าชุมชนบ้านผาปังหลวง มีหมู่บ้านเครือข่ายป่าชุมชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0
	ปี 2558 : สมาชิกป่าชุมชนบ้านผาปังหลวง มีหมู่บ้านเครือข่ายป่าชุมชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 100
ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านผาปังหลวง	การเพิ่มขึ้นของจำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน ได้มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแผนการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมอย่างป็นรูปธรรม
	ปี 2557 : ร้อยละ 25 จากเป้าหมายร้อยละ 30
	ปี 2558 : ร้อยละ 100 จากเป้าหมายร้อยละ 30

สรุปผลการประเมินผล

มิติประสิทธิภาพ การดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลผลิต “จำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแผนการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมอย่างป็นรูปธรรม” มีประสิทธิภาพเนื่องจากจำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน ที่เกิดขึ้นจริงในปี 2558 มีจำนวนครบทุกหมู่บ้านในตำบลผาปัง ในขณะที่ปี 2557 มีเพียงหมู่ที่ 1 บ้านนารินเท่านั้นที่ผ่านการพิจารณาประกาศรองรับจากกรมป่าไม้ สามารถดำเนินการได้สำเร็จตามแผนงาน 4 กิจกรรม ร้อยละ 100 จากเป้าหมาย และการเพิ่มขึ้นของเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแผนการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมอย่างป็นรูปธรรมยังสร้างความพึงพอใจ ร้อยละ 89.94 จากเป้าหมาย ร้อยละ 30

มิติประสิทธิผล พิจารณาจากระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย พบว่าในปี 2558 สมาชิกป่าชุมชนบ้านผาปังหลวง มีหมู่บ้านเครือข่ายป่าชุมชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 100 ส่งผลให้สมาชิกป่าชุมชนบ้านผาปังหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาปัง ได้มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแผนการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมอย่างป็นรูปธรรม

ดังนั้น กล่าวได้ว่าการปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนบ้านผาปังหลวงในประเด็น “การเพิ่มขึ้นของจำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน ได้มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแผนการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมอย่างป็นรูปธรรม” มีความคุ้มค่า เพราะสามารถบรรลุผลผลิตและผลลัพธ์ตามเป้าหมาย มี Benefit - Cost Ratio มากกว่าปี 2557 **กลไกเพื่อขับเคลื่อนไม่มิงบประมาณ ดำเนินการในรูปแบบอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งตำบลผาปัง**

แผนการพัฒนาชุมชนตำบลผาปัง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาปัง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง

4. “ร้อยละของการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนตำบลผาปัง ร้อยละ 20 ต่อปี”

ประสิทธิภาพ (output)	รายงานผล
<p>ต้นทุนต่อหน่วยของการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนตำบลผาปัง</p>	<p>ปี 2557 : ต้นทุนรวม (บาท) Cost – Effectiveness: เป็นตัวชี้วัดเสริมสำหรับภารกิจที่ไม่สามารถประเมินผลประโยชน์เป็นตัวเลขได้ชัดเจน ซึ่งอยู่ในขอบเขต บทบาท หน้าที่ ในการมีส่วนร่วมของแต่ละองค์กร</p>
	1. อำเภอแม่พริก
	2. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก
	3. สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลำปาง
	4. สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ 3 (ลำปาง)
	5. สำนักงาน กศน.จังหวัดลำปาง
	6. โครงการ ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการปิดทองหลังพระ สำนักงานจังหวัดลำปาง
	7. สภาเกษตรกรแห่งชาติ
	8. กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
	9. สมาคมอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
	10. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธกส)
	11. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค(กฟภ)
	12. บริษัท ยูนิริเวอร์ไบโอแพ็ค จำกัด
	13. กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม
	14. สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กระทรวงพลังงาน
	15. กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
	<p>ต้นทุนต่อหน่วย – บาท ไม่สามารถตีค่าเป็นเงินได้</p>
	<p>ปี 2558 : ต้นทุนรวม - บาท Cost – Effectiveness: เป็นตัวชี้วัดเสริมสำหรับภารกิจที่ไม่สามารถประเมินผลประโยชน์เป็นตัวเลขได้ชัดเจน ซึ่งอยู่ในขอบเขต บทบาท หน้าที่ ในการมีส่วนร่วมของแต่ละองค์กร</p>
	1. อำเภอแม่พริก
	2. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก
	3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง
	4. สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลำปาง
	5. สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ 3 (ลำปาง)
	6. สำนักงาน กศน.จังหวัดลำปาง
	7. ศูนย์พัฒนาชาวเขา ลำปาง

แผนการพัฒนาชุมชนตำบลผาปัง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาปัง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง

	8. นิคมสร้างตนเองจังหวัดลำปาง
	9. โครงการ ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการ ปิดทองหลังพระ สำนักงานจังหวัดลำปาง
	10. สภาเกษตรกรแห่งชาติ
	11. กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
	12. สมาคมอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปาง
	13. สมาคมอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัด พระนครศรีอยุธยา
	14. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธกส)
	15. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค(กฟภ)
	16. บริษัท ยูนิริเวอร์ไบโอแพ็ค จำกัด
	17. กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม
	18. สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กระทรวงพลังงาน
	19. กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
	20. บริษัท ไทโยต้า นีออดีร์น จำกัด
	ต้นทุนต่อหน่วย – บาท ไม่สามารถตีค่าเป็นเงินได้
สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน	สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน ปี 2557 : - บาท คิดเป็นร้อยละ - ของแผน ปี 2558 : - บาท คิดเป็นร้อยละ - ของแผน
ปริมาณผลผลิตที่ทำได้จริงเปรียบเทียบกับ แผน	มีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทั้ง ในชุมชนตำบลผาปัง ปี 2557 : จำนวน 15 กิจกรรม (เป้าหมาย 8 กิจกรรม) ปี 2558 : จำนวน 20 กิจกรรม (เป้าหมาย 10 กิจกรรม)
ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้ประโยชน์จาก ป่าชุมชนบ้านผาปังหลวง	ปี 2557 : ผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านผาปังหลวงมีความพึงพอใจ ในรูปแบบการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนตำบลผาปัง ร้อยละ 77.21 จากเป้าหมาย ร้อยละ 30 ปี 2558 : ผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านผาปังหลวงมีความพึงพอใจ ในรูปแบบการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนตำบลผาปัง ร้อยละ 97.24 จากเป้าหมาย ร้อยละ 30

หมายเหตุ : ปี 2559 ได้เพิ่มองค์กรความร่วมมือเพื่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อาทิ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักวิจัยป่าไม้ (ศูนย์วิจัยพลังงานจากถ่านไม้ สระบุรี) กรมป่าไม้ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และ องค์การเภสัชกรรม

แผนการพัฒนาชุมชนตำบลผาปัง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาปัง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง

ประสิทธิผล (outcome)	รายงานผล
ระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย	จากการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนตำบลผาปัง ส่งผลให้การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ได้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง Interactive Learning
	ปี 2557 : สมาชิกป่าชุมชนบ้านผาปังหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาปัง เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในปัญหาปฏิบัติศึกษาการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง Interactive Learning ร้อยละ 100
	ปี 2558 : สมาชิกป่าชุมชนบ้านผาปังหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาปัง เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในปัญหาปฏิบัติศึกษาการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง Interactive Learning ร้อยละ 100
ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านผาปังหลวง	สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ได้ถูกนำไปสรรสร้างมูลค่าเพิ่มทางสังคมร่วม Creating Shared Values เพิ่มขึ้น
	ปี 2557 : ร้อยละ 64.88 จากเป้าหมายร้อยละ 30
	ปี 2558 : ร้อยละ 79.88 จากเป้าหมายร้อยละ 30

สรุปผลการประเมินผล

มิติประสิทธิภาพ การดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลผลิต “การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนตำบลผาปัง” มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสามารถสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนตำบลผาปัง ในปี 2558 จำนวน 20 กิจกรรม จากเป้าหมาย 10 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 200 แต่ในขณะเดียวกัน ปี 2557 สามารถจำนวน 15 กิจกรรม จากเป้าหมาย 8 กิจกรรม/ปี สามารถบรรลุผลผลิตได้มากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ออกแบบ ร่วมกำหนดแผนการดำเนินงาน ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมเป็นเจ้าของในการเพิ่มทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาชุมชนตำบลผาปัง โดยการนำไปใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต และความสมดุลทางธรรมชาติ สร้างความพึงพอใจให้กับสมาชิกป่าชุมชนบ้านผาปังหลวง สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ (บรรลุผลสูงกว่าแผนร้อยละ 97.24 จากเป้าหมาย ร้อยละ 30 ในปี 2558) และมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นจากปี 2557 ร้อยละ 20.03

มิติประสิทธิผล พิจารณาจากระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย พบว่าในปี 2558 มี การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนตำบลผาปัง” ได้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้สมาชิกป่าชุมชนบ้านผาปังหลวง และเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาปัง ได้ถูกนำไปสรรสร้างมูลค่าเพิ่มทางสังคมร่วม Creating Shared Values และมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นจากเป้าหมายร้อยละ 30 ในปี 2557 ร้อยละ 64.88 ปี 2558 ร้อยละ 79.88 เพิ่มขึ้นร้อยละ 15

แผนการพัฒนาชุมชนตำบลผาปัง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาปัง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง

ดังนั้น กล่าวได้ว่าการปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนบ้านผาปังหลงในประเด็น “การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในชุมชนตำบลผาปัง” มีความคุ้มค่า เพราะสามารถบรรลุผลผลิตและผลลัพธ์ตามเป้าหมาย มี Benefit - Cost Ratio มากกว่าปี 2557 ในขณะที่การมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนมีความหลากหลายประเมินเป็นค่าใช้จ่ายมิได้

การประเมินผลกระทบ จะเป็นการสรุปเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยการพรรณนา ที่เป็นผลอันสืบเนื่องจากการบริหารจัดการป่าชุมชนบ้านผาปังหลง หมู่ที่ 2 ตำบลผาปังและเครือข่ายป่าชุมชนตำบลผาปัง ได้ปฏิบัติการกิจ ทั้งที่คาดหวังหรือตั้งใจ และไม่ได้คาดหวัง ทั้งที่เกิดขึ้นระหว่าง และภายหลังการปฏิบัติการกิจ ที่อาจกระทบต่อการพัฒนาในมิติอื่น หรือการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานอื่น หรือประชาชนทั้งที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มอื่น ทั้งในและนอกพื้นที่ การวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามภารกิจ ครอบคลุมถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ในมิติที่สามารถประเมินในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน นอกจากนี้ยังคำนึงถึงผลกระทบในกรณีที่ไม่ได้ดำเนินงานตามภารกิจด้วย ซึ่งมีประเด็นต่าง ๆ คณะกรรมการป่าชุมชนตำบลผาปังของแยกผลกระทบเป็นประเด็นต่างดังนี้

1) **ผลกระทบต่อประชาชน** ได้แก่ ผลกระทบที่ประชาชนได้รับจากการดำเนินงานการบริหารจัดการป่าชุมชนร่วมกับกรมป่าไม้ ที่เป็นประโยชน์และความพึงพอใจ ส่วนใหญ่จะเป็นสร้างมูลค่าเพิ่มจากป่า การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน การสร้างให้ชุมชนในตำบลผาปังมีงานทำ ไม่ย้ายถิ่นฐานไปอยู่ในชุมชนเมือง และการเพิ่มรายได้ให้ประชาชน สร้างศักยภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนตำบลผาปัง **สำหรับผลกระทบทางลบ** จะเป็นการสูญเสียอาชีพ/ทรัพย์สินของกลุ่มมอดไม้ประจำหมู่บ้าน หรือการสูญเสียสุขภาพจิต ของกลุ่มอิจฉา ผู้นำชุมชนรุ่นเก่า ที่ไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในลักษณะใหม่ ที่มีผลงานอย่างเป็นรูปธรรมได้รับการยอมรับจากประชาชนมากกว่าในวาระสมัยที่กลุ่มผู้นำรุ่นเก่าดำรงตำแหน่งอยู่ในอดีตที่ผ่านมา

2) **ผลกระทบทางสังคม** ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่สังคมจากการดำเนินงานการบริหารจัดการป่าชุมชนร่วมกับกรมป่าไม้ ซึ่งจะเป็นการรวมตัวของภาคประชาชน ประชาสังคม ทั้งผู้สูงอายุ เด็กเยาวชน พระสงฆ์ ครู อาจารย์ ได้มีส่วนร่วมในการทบทวนสาธารณะในรูปแบบปัญญาปฏิบัติศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโครงสร้างทางสังคม วิถีชีวิต อาชีพ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ชุมชน และการสร้างความเป็นธรรมให้สังคมที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตและความสมดุลทางธรรมชาติในชุมชนตำบลผาปัง และชุมชนข้างเคียง ที่ต้องปฏิบัติตาม **“ธรรมนูญตำบลผาปัง”**

3) **ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม** เป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดำเนินงานการบริหารจัดการป่าชุมชนร่วมกับกรมป่าไม้ เช่น ด้านมลภาวะ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านระบบนิเวศ และด้านภูมิสถาปัตยกรรม คณะกรรมการชุมชนได้ร่วมกันออกแบบ ขยายผล สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ แปรวิกฤตเป็นโอกาส โดยนำปัญหามาแก้ไขให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สามารถบริหารจัดการขยะ เศษไม้ กิ่งไม้ เศษวัสดุคิ่งที่เกิดจากหัตถอุตสาหกรรมระดับครัวเรือน ชุมชน เป็นต้น

4) **ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ** จะเป็นผลกระทบที่ได้อย่างเสีย เสียอย่าง อันเกิดจากภัยธรรมชาติที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และภัยจากมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมชุมชนผาปัง โดยเฉพาะเกิดจากผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจการเกษตร ในปี 2557-2558 ชุมชนผาปังทั้งตำบล ประสบปัญหาภัยแล้ง ไม่ได้ทำนา แต่ก็มิรายได้เสริมจากป่าชุมชนมาทดแทนเฉลี่ยต่อครัวเรือน **8,120 บาท/ปี(462 ครัวเรือน)** จากสมุนไพรรักษาบ้าน (มะขามโคก) ปลาไหลเผือก เห็ดถอบ อึ่ง และแยมิมูลรวมรายได้จำนวน **3,751,440 บาท/ปี** เป็นผลกระทบที่ดีต่อการกระจายรายได้ของประชาชนตำบลผาปัง ทางออกที่เป็นประโยชน์กับชุมชน

แผนการพัฒนาชุมชนตำบลผาปัง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาปัง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง

ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมในชุมชนตำบลผาปัง ยังไม่รวมรายได้ที่สรรสร้างมูลค่าเพิ่มจากสังคมร่วม CSV ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในรูปแบบกิจการเพื่อสังคม Social enterprise อาทิ

- 1) วิสาหกิจชุมชนแปรรูปไผ่ (2555-2560)
- 2) หัตถอุตสาหกรรมผู้สูงอายุ (2560-2565)
- 3) นวัตกรรมพลังงานชุมชน (2560 -2565)
- 4) นวัตกรรมถ่านไผ่ประสิทธิภาพสูง Bamboo Activated Charcoal (2560 -2565)
- 5) วิสาหกิจการท่องเที่ยวตามวิถีชุมชน (ถนงไผ่) แผนปี 2560 -2565

อย่างไรก็ตามผลกระทบทางเศรษฐกิจ จะเป็นปัจจัยหลักที่คณะกรรมการชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง ได้มีความตระหนักในการออกแบบ รายละเอียดความคุ้มค่าที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตและความสมดุลทางธรรมชาติในชุมชนผาปัง ภายใต้การบริหารจัดการ “คน และป่า” ให้อยู่ร่วมกันได้ภายใต้กฎหมาย และสังคมอยู่เย็นเป็นสุข ดังแสดงในผลการดำเนินงานในบทที่ 3 จะพบว่าวัตถุประสงค์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่เป็นเครื่องมือ กลไกขับเคลื่อนเป็นผลประโยชน์มาจากป่าชุมชน อาทิ การท่องเที่ยวตามวิถี หัตถอุตสาหกรรมผู้สูงอายุ เป็นต้น สำหรับการแปรรูปไผ่ และวิสาหกิจพลังงานชุมชน จะเป็นการบริหารจัดการเครือข่ายประชากรไผ่ในที่ดินกรรมสิทธิ์ของประชาชนในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียงเท่านั้น และจึงยังไม่สามารถที่จะสรุปประเมินในรายละเอียดให้แล้วเสร็จในปี พ.ศ.2558 เพราะกิจกรรมโครงการต่างๆ อยู่ระหว่างการศึกษาวิจัย ออกแบบการตลาด และประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ด้วยปัญญาปฏิบัติจริง ซึ่งคาดว่าจะสามารถจะสรุปประเมินได้ภายในปี 2559 เป็นต้นไป

แผนการพัฒนาชุมชนตำบลผาปัง ประจำปี 2547-2567
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบลผาปัง และมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง

5) ผลกระทบด้านอื่นๆ เช่น ด้านการเมืองและความมั่นคงระดับท้องที่ ท้องถิ่น จะมีกลุ่มคน 28 คน คิดเป็น ร้อยละ 2.04 ของจำนวนประชากรตำบลผาปัง ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1-2 ซึ่งเป็นเขตต้นน้ำ ซึ่งมีความคิดเห็นตามทัศนคติของลูกหลานที่อพยพย้ายถิ่นฐานไปอาศัยในต่างถิ่น และมีความคิดเห็นต่างจากคณะกรรมการชุมชน และเสียส่วนใหญ่ในตำบลผาปัง คนกลุ่มนี้ไม่เข้าร่วมประชุม ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชน จะมุ่งคอยใส่ร้ายป้ายสี อิจฉา เหมือนชีวิตในการแสดงละครทีวี ซึ่งเป็นกลุ่มนี้เป็นกลุ่มเคลื่อนไหวที่ทำลายความมั่นคงระดับท้องที่ ท้องถิ่น มาโดยตลอดระยะ 20 ปี ซึ่งเป็นผลพวงมาจากผิดหวังในการเลือกตั้งท้องที่ ท้องถิ่น อย่างต่อเนื่อง จะถูกส่งคนลงโทษที่แสดงตามโอกาสต่างเช่น เวลามีกิจกรรมในกลุ่มดังกล่าว พระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ครู อาจารย์ จะไม่ให้ความร่วมมือ จะถูกโดดเดี่ยวในสังคม ฯลฯ